

FARZAND TARBIYASIDA OTA-ONANING PSIXOLOGIK TA'SIRI

Irgasheva Nilufar

ANNOTATSIYA

Oilada farzand tarbiyasida ota va onaning psixologik ta'siri juda katta hisoblanadi. Bolaning xarakter xususiyatlari, ijtimoiylashuvi jarayonida asosan oilasi va atrofidagi yaqinlari katta rol o'ynaydi. Ushbu maqolada shu haqida batafsil fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: mehnat, tarbiya, nafosat, rag'batlantirish, ruhlantirish.

PSYCHOLOGICAL INFLUENCE OF PARENTS
IN CHILDREN'S UPBRINGING

Irgasheva Nilufar

ABSTRACT

The therapeutic influence of fathers and mothers in raising children in the family is very great. In the process of characterizing and socializing the child, people in the family and their immediate environment play a big role. Three articles are located here.

Keywords: work, upbringing, refinement, encouragement, inspiration.

ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ РОДИТЕЛЕЙ
НА ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ

Иргашева Нилуфар

АННОТАЦИЯ

В семье очень велико психологическое влияние отца и матери на воспитание детей. В процессе формирования особенностей характера и социализации ребенка большую роль играют семья и близкие друзья. В этой статье это обсуждается подробно.

Ключевые слова: труд, образование, воспитание, поощрение, поощрение.

KIRISH

O'zbek oilasida bola tarbiyalashning ishontirish, tushuntirish, nasihat, ibratnamuna ko'rsatish, yaxshi fazilatlarni mashq qilish, rag'batlantirish, tanbeh berish, ogohlantirish, jazolash kabi usullar qo'llaniladi.

Ota-onalar bolalarning kelajagini o'ylab, ularni ilk yoshlaridan mehnatga solib mehnatdir. Ota-onalar bolalarining mehnatiga hamma vaqt ham muhtoj bo'lavermaydilar, lekin bolani yoshligidan ishga o'rgatish, mehnatga ko'niktirish

hunday yo‘l tutadilar.

Oilada bolani tozalikka, tartiblilikka, go‘zalikni sevishga o‘rgatish kerak. Buning uchun avvalo uydagi barcha buyumlar did bilan tanlab, joylashtirilgan, toza, saranjom-sarishta bo‘lgani ma’qul. Chunki bolaga ikki xil narsa ko‘proq ta’sir qiladi. Birinchisi bolaning ko‘ziga tez-tez tashlanadigan buyumlar, odamlar o‘rtasidagi munosabat bo‘lsa, ikkinchisi bolaning o‘ziga bevosita tegishli bo‘lgan narsalar kiyim-kechak, idish-tovoqlar, kitoblar, o‘yinchoqlar, yozuv stol iva boshqalardir. Bola o‘z buyumlarini asrab, avaylab, toza-ozoda, saranjom-sarishta qilib yurishga o‘rgansa, u yoshi ulg‘aygan sayin go‘zallikning murakkab ko‘rinishlarini tabiatdagi uyg‘unlikni san’atdagi go‘zallikni payqab olish uchun tayyorlana boradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Psixologiyada ota va ona munosabatlarni aniqlashda turli xil pozitsiyalarga bo‘lingan. Pozitsiyalar psixologlar tomonidan sinovdan o‘tkazilgan. “Ota” yoki “Ona” pozitsiyasida bo‘lish – bu o‘zining boshqalardan ustunligini aniqlash, rag‘batlantirish va jazolash huquqiga egalikni his qilish demakdir. “ota” yoki “ona”ning murojaati, odatda, pand-nasixatli, e’tirozga o‘rin qoldirmaydigan, uzil-kesil bo‘ladi. U o‘zi buni doimo namoyon qilavermasada, biroq o‘ziga hurmatni talab qiladi. U tartibni nazorat qilishni va odatlarni boshqarishni, juftiga otalarga (onalarga) xomiylik qilib xuddi zafiroq odamga yondoshgandek yondoshishni yoqtiradi.

“Katta” pozitsiyasi odamning atrofidagilar bilan teng darajada muloqotda bo‘la olishni bildiradi. Atrofdagilarga o‘z hukmronligini ham o‘tkazmaydi yoki o‘ziga nisbatan “ma’qullovchi” munosabatni ham kutmaydi.

“Bola” pozitsiyasida odam xafagarchilikka yuqori sezgirlikni, ko‘ngil bo‘shlik oson ishonuvchanlik o‘yinqaroqlik, injiqlik, boshqalardna mehr olishni istash, sezishni, kuchliroq odam tomonidan panoh topishni va shu kabilarni namoyon qiladi.

Agar shu pozitsiyalar o‘zaro muvofiq kelsa va o‘zaro mos bo‘lsa, masalan kimdir juftiga nisbatana bo‘lgan munosabatda “otalik” yoki “onalik” pozitsiyasini tutsa, ikkinci tomon esa bajonidil “bolalik”ni namoyish etsa - bu yaxshi, agar ikkita “katta-pozitsiya o‘zaro to‘qnash kelsa, bu ham yaxshi, biroq oilada ikkita “ota” (“ona”) duch kelib qolsa, unda ularning muloqotida zo‘riqish, nizooli vaziyatlarning yuzaga kelishi muqarar.

sat tarbiyasining a’losi oiladan boshlanadi, go‘daklik davridan vaqtida ovqatlanish, uxlash tartibga rioya etish, uyda ozodalik, saranjom-sarishtalik oila a’zolari o‘rtasidagi o‘zaro hurmat, qadr-qimmat bola qalbila o‘chmas iz qoldiradi. Bola oldida behayo so‘zlarni aytilish, bachkana qiliq, hatti-harakatlar qilish bola tarbiyasiga yomon ta’sir etadi. nafosat tarbiyasi orqali ovqat pishirish, dasturxon atrofida o‘tirib ovqatlanish jarayonidagi azaliy sharqona odat, odob qaoidalariga amal qilish o‘rgatiladi. Oila go‘zallik tarbiyasining birinchi o‘chog‘i bo‘lsa, undan keyin maktab, o‘qituvchi tarbiyasi o‘giti, jamoatchilik, kattalar ta’siri ta’lim-tarbiyada muhim o‘rin tutadi. Ana

idam, o‘rni, yotig‘i bilan tuzatib turilishi lozim.

Nafosat tarbiyasi orqali o‘z-o‘zini boshqarish shakllanadi. Bu o‘z-o‘ziga asta-sekin talabchanlikni keltirib chiqaradi. O‘z-o‘zini terqash, o‘zini mustaqil, ongli, oqilona boshqarish, o‘z xulq-atvori, hatti-harakatiga baho bera bilish ko‘nikmalarini egallash demakdir.

Hadis ilmning rivojlanishiga juda katta xissa qo‘shgan siymolar Abu Adbulloh ibn boshqalarning to‘plamlaridan olingan ushbu fikrimiz dalili bo‘lsa ajab emas. taqsimlanganlar hech bir ota o‘z farzandiga xulqu-odobdan buyukroq meros bera olmaydi, olloh rozi bo‘lishini istasangiz bolalalaringizga doimo adolat qilingiz.

Ota-onalaringizga qanday yaxshi muamilada bo‘lsangiz, farzandingiz ham sizga shunday muamilada bo‘ladi. Kimning yosh go‘dagi bo‘lsa, uni yosh go‘daklarcha qilib muomila qilib, erkalatsin. Kimki uchta qizni o‘stirib, tarbiyalab, voyaga yetkazib, tarbiyaviy ta‘sir o‘tkazishning eng muhim jihatlaridan biri ayni shu ota-onaning tarbiyachilik nazokatidir. Tarbiyachilik nazokati ota-onadan, o‘g‘il-qizlar bilan to‘g‘ri munosabatda, iliq muomalada bo‘lishni ularga hamisha g‘amho‘rlik ko‘rsatishni, ularning oldiga omilkorlik bilan talablar qo‘yishni inson qadr-qimmatini hurmatlashga o‘rgatishni taqozo etadi.

Keltirilgan misollardan ham ko‘rinadiki, muqaddasligi, ota-onaning bolani oldidagi vazifalari, bolani tarbiyalab voyaga yetkazish va unga izzat ikrom ko‘rsatish

Ota va onaning bir-biriga do‘stona munosabati mehribonligi, g‘amhurligi, o‘z navbatida oilada farzandlarining munosabatlarini normal o‘stirishga yordam beradi. Ona qiziga muloyimlik, shirinsuhanlik, qizlarga xos bo‘lgan oriyat, uyatchanlik, ibo, iffat kabi fazilatlarini shakllantirish bilan birga, unga uy-ro‘zg‘or yumushlarini mukammal o‘rgatmog‘i zarur. Yoki aksincha ma‘naviy qashshoq, yengil-yelpi hayotga ko‘nikib, tubanlik botqog‘iga botib qolgan ayrim ayollarning ayanchli qismatidan misollar keltirish ham maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Langmeyer I., Matejcek Bolalikdagi ruhiy mahrumlik. Praga, 1984. 460 b.
2. Trnka V. Bolalar va ajralishlar. Praga: Avisenum, 1974. - 215 bet

3. Bronfenbrenner V. Bolalikning ikki dunyosi: AQSh va SSSRdagi bolalar. M.: Taraqqiyot, 1976. 523 b.
4. Titarenko V.Ya. Oila va shaxsiyatni rivojlantirish. M., 1987.352 b.
5. Kempbell R. Bolalarni qanday sevish kerak. - M.: 1992. - 189 b.
6. Baumrind D. Ijtimoiylashtirish orqali instrumental kompetentsiyani rivojlantirish. // Pick AD (ed) Minnesota Press, 1973, 7 p.
7. Karabanova O.A. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. - Samara: SIOKPPI nashriyoti, 2001. - 122 p.